

Catalunya necessita redreçar el seu dèficit fiscal i la fiscalitat

Finançament versus creixement?

Ramon Tremosa

Gràcies Oriol, per la difusió que vas donar el 12 de gener a algunes idees del nostre informe sobre el nou model de finançament autonòmic, que amb en Joan Costa i en Jordi Pons (UB) fa temps que rumiem (l'informe és disponible a la secció d'altres articles del web www.eco.ub.es/tremosa). Anem, però, al gra:

1. L'aspecte més greu del nou model és que no redueix el dèficit fiscal català amb l'Estat espanyol (1,5-2 bilions de pessetes/any el darrer quinquenni, 8%-10% del PIB català anual). En sortir aquests recursos sense contrapartida (a diferència del saldo comercial), el dèficit fiscal provoca que l'economia catalana estigui "deixant de créixer" força.

Així, a interès de la conselleria d'Economia, amb Jacint Ros Ombravella i Jordi Pons vam elaborar ara fa dos anys unes simulacions de creixement del PIB català per al període 1995-98, a partir de diversos supòsits de reducció del dèficit fiscal i d'inversió d'aquests imports a Catalunya: fent servir la mateixa metodologia que s'utilitza internacionalment (ministeri d'Economia inclòs), es conclou que el PIB català per càpita convergiria en pocs anys amb el de les regions capdavanteres a Europa. Aquest és el cost d'oportunitat del dèficit fiscal català: no créixer com ho estan fent Irlanda, Finlàndia o Madrid i estar perdent (i qui sap si en pocs anys ja serà irreversible) la facultat de poder-ho fer.

En aquest context, el PIB espanyol

per càpita presenta una convergència molt pobre amb la UE: el 1991 era del 78% de la mitjana europea i el 2001 era tan sols del 82%. Penso que Espanya no assolirà el 100% del PIB per càpita de la UE si abans el PIB català i valencià per càpita no arriben al 140% i al 120% del mateix (avui són del 102% i del 89%, respectivament): aquesta condició és prèvia i necessària. L'Estat, però, segueix invertint amb un retard exasperant i no sempre de la manera que més convé: el Prat serà de gestió centralista i no transoceaica; el TAV s'estronca entre Tarragona i Castelló; encara trigarà l'ample europeu a la Jonquera. I no invertir per eficiència econòmica, és a dir allà on la inversió fa créixer més el PIB, ja està produint a Espanya una "convergència en la pobresa".

2. El segon aspecte que descuida el nou model afecta el nostre futur productiu en el context ja trepidant de la UE ampliada, en la qual, per exemple, Estònia ja supera França i Espanya en índexs de llibertat econòmica i Praga ja estalona la renda per càpita de Barcelona. Així, la no cessió de l'impost de societats (per la seva no possible extensió a les altres comunitats autònomes: un altre cop la restricció insalvable del *café para todos*) pot seguir condemnant la *pime* catalana a "no gaudir de la complicitat incondicional" del

sector públic al qual nodreix.

M'explico: d'una banda, Catalunya encara és a la UE una potència industrial i exportadora, en la qual produeix i competeix a *pèl* en sectors d'activitat no regulats i no intervinguts pel sector públic (a diferència de les telecomunicacions o dels serveis financers, que defineixen la gran empresa espanyola, a recer del poder polític i regulador). D'altra banda, avui la mateixa Comissió Europea (2001) reconeix que la *pime* manufacturera europea està "fiscalment discriminada" (textual) en l'impost de societats finalment pagat, en relació amb la gran empresa de serveis,

que aconsegueix del respectiu regulador estatal grans deduccions via enginyeria fiscal. En aquest context, les nostres *pimes* seguiran dependent completament d'un Estat que és massa gran i heterogeni per satisfer eficientment els interessos de totes les comunitats autònomes: per desconeixement i llunyania massa vegades s'ignoren i es minimitzen les nostres necessitats. Podrà així l'empresa catalana créixer en la UE ampliada? Sense una fiscalitat a *mida*, juntament amb altres causes (baixa tradició cooperativa empresarial i escàs estalvi català finançant l'expansió exterior), no funcionaran a Catalunya els mecanismes de selecció natural empresarials, pels quals algunes de les nostres empreses haurien d'assolir una dimensió empresarial global. I així no situarà Catalunya en el mapa empresarial mundial, on ja hi són tants altres petits països europeus.

3. Reformar l'Estatut no ajudarà de debò l'economia catalana si no es redrecen aquests dos aspectes, atès que el dèficit fiscal atrofia el sector públic català i la fiscalitat insensible estressa els empresaris i treballadors catalans. En cas contrari, s'accentuarà en el futur la plàcida però persistent tendència a la pèrdua de pes relatiu de Catalunya, per tal com segons l'INE (2002) ja som només un 18,6% del PIB espanyol. I tant de bo que, a deu anys vista, els nostres polítics no hagin de subscriure Ludwig von Mises, quan lluitava desesperadament als anys vint per salvar Àustria del col·lapse bancari i de la hiperinflació: "Volia ser reformador i tan sols he estat testimoni de la decadència".

• Ramon Tremosa i Balcells. Professor de teoria econòmica de la Universitat de Barcelona
tremosa@eco.ub.es

He vist per la televisió el funcionari andalús Jiménez de Parga, que ocupa la plaça de cap de colla del Tribunal Constitucional –l'edifici que encabeix aquest organisme és rodó amb l'objectiu que pugui ser repartit entre els polítics com si fos un tortell–. Aquest tal Jiménez ha esvalotat el galliner català amb unes declaracions un pèl inconvenients. Com que ha viscut aquí, sap que els catalans patim la síndrome del gos de polleria, aquell ridícul quadrúpede de respiració fatigosa que borda fent una fressa insuportable, però del qual no s'espera cap mena d'acció que faci pensar que cal tenir-li respecte.

No polemitzaré sobre el contingut de la xerrada del funcionari Jiménez. Sí, en canvi, parlaré d'allò que he vist a les imatges de televisió que esventaven la notícia. Perquè, en mirar la pantalla, no he vist la cara entranyable del tertulià tavernari que, entre carajillo i carajillo, recorda la vida regalada que els àrabs passaven a Al-Andalus. Sinó que he pogut entreveure-hi moltes altres cares, totes elles del fracàs.

He vist la cara del fracàs en un actor al qual, de tant xerrar, se li ha bellugat finalment la màscara. Una careta amb la qual, al llarg de la seva vida, havia

LA PUNTA DEL DIT

La cara del fracàs

Xavier Roig

volgut fer-nos creure que era aquell que realment no era. Llàstima que a l'últim acte tothom li hagi vist el llautó. Hauria pogut acabar la seva vida professional fent vida tranquil·lament honorable. I ara, mira per on, a més, s'ha quedat sense el premi Blanquerna!

He vist la cara del fracàs en el passat d'un socialisme, dit catalanista, que pretén fer-nos creure que determinats personatges, com ara el tal Jiménez, a l'època del PSOE estaven eradicats. Perquè hem vist les imatges d'arxiu en què aquest element jurava el càrrec de membre del Tribunal Constitucional davant del llavors primer ministre González Márquez. Llàstima! Ara que gairebé ens havien convençut que el felipisme parlava català en la intimitat!

He vist la cara del fracàs en el futur del socialisme autoanomenat catalanista. Perquè, per més que m'hi he esforçat, no he pogut sentir el senyor Rodríguez Zapatero desautoritzant el funcionari Jiménez. En canvi, sí que he pogut sentir-lo quan es referia al Congrés de Diputats com "el *Parlamento de la nación*", fent servir aquest gloriós i imperial nom amb què va ser batejat pel seu predecessor.

He vist la cara del fracàs en l'anomenat nacionalisme català amb vocació de governabilitat. Aquell que porta vint-i-cinc anys encaparrat a voler-nos fer creure que un contracte mal redactat pot ser-nos útil –sempre que l'interpretem nosaltres en lloc del funcionari Jiménez, és clar–. Sort que el contracte de propietat del meu pis

no el vaig confiar a determinats advocats que tendeixen a oblidar que sempre és necessari detallar, per escrit, qui és què.

He vist la cara del fracàs en aquells que –com jo mateix– van creure que arribaria un dia en què es respectaria els que, pel simple fet de ser catalans, havien hagut de patir la xenofòbia nacionalista espanyola.

He vist la cara del fracàs dels tarra-dellistes, que un dia van confiar al funcionari Jiménez la mà de la senyora Macià de Tarradellas, tot just baixar de l'avió.

He vist la cara del fracàs en l'exposició disculpa *Cataluña tierra de acogida*. Tants diners per tal que algú ens digués clarament una cosa que ja tots sabíem: que aquells països que volen justificar permanentment la seva existència no se'ls pren seriosament ningú.

Però sobretot he vist la cara del fracàs en els amants de les enquestes –aquells que diuen voler conèixer l'estat de l'opinió–. No han sabut aprofitar l'ocasió per fer-les ara i informar tots els catalans, d'una maleïda vegada, que la majoria d'espanyols estan d'acord amb allò que ha dit el president del Tribunal Constitucional, Rafael Jiménez de Parga.